

Monikulttuurisen kulttuuritoiminnan ulottuvuudet

Litewka-Anttolainen Anna

22.9.2017 ::

Näin viittaat tähän julkaisuun

Litewka-Anttolainen, A. 2017. Monikulttuurisen kulttuuritoiminnan ulottuvuudet. Teoksessa P. Isomursu, P. Hoppu & D. Wallenius (toim.) Minne matka, kulttuurituottaminen? Pohjoinen näkökulma kulttuurituottamiseen nyt ja tulevaisuudessa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 28. Hakupäivä xx.x.2017. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201709188639>.

Monikulttuurisen kulttuuritoiminnan ulottuvuuksiin liittyy monta haastetta, jotka kuuluvat kulttuurituottajien ammattikuvaan sekä osaamisalueisiin. Haastatteluissa monikulttuuristen tapahtumien järjestäjien ja aiheen parissa työskentelevien ihmisten kanssa selvisi, millä tavalla he suhtautuvat monikulttuurisen kulttuuritoiminnan haasteisiin.

Dokumentti Kulttuuripolitiikan strategia 2020 [\[1\]](#) korostaa, että kulttuuri moninaistuu ja monikulttuurisuus lisääntyy:

"Suomi on monikulttuurinen ja identiteetiltään vahva maa. Kulttuurin moninaisuuden lähteenä ovat eri alueiden, kielten, alkuperäiskulttuurien ja kulttuuriperinnön rikkaus, kulttuurin erilaiset ilmaukset ja tavat."

"Kulttuurin moninaisuutta lisäävät myös erilaiset elämäntapa-, osa-, ala- ja paikalliskulttuurit. Toisaalta samanaikaisesti vaikuttaa globaali kulttuurien ja elämäntapojen yhdenmukaistumisen paine."

"Maahanmuuttajat ovat uusi luovuus- ja lahjakkuusresurssi. Monikulttuurisuuden myönteiset vaikutukset voivat vahvistaa suomalaisen kulttuurin elinvoimaisuutta. Se edellyttää maahanmuuttajien onnistunutta kotouttamista."

"Moninaistumiseen ja monikulttuurisuuteen liittyy myös riskejä. Osakulttuurit voivat eriytyä ja eristäytyä muusta yhteiskunnasta. Tällainen kehitys lisäisi yhteiskunnallista eriarvoistumista. Myös maahanmuuttajilla on riski jäädä valtakulttuurin ulkopuolelle. Tällaisen kehityksen ehkäisemisessä tarvitaan myös kulttuuripolitiikan toimenpiteitä."

Tämä toimenpideohjelma tarkoittaa muun muassa kulttuuritoimintaa, joka korostaa monikulttuurisuuden merkitystä. Monikulttuurisen kulttuuritoiminnan ulottuvuuksiin liittyy monta haastetta, jotka kuuluvat kulttuurituottajien ammattikuvaan sekä osaamisalueisiin.

Haastattelin alla lueteltuja monikulttuuristen tapahtumien järjestäjiä ja aiheen parissa työskenteleviä ihmisiä selvittääkseni millä tavalla he suhtautuvat monikulttuurisen kulttuuritoiminnan haasteisiin.

Aino Granlund ja Marita Jääskö – Kulttuurisoppa

Kulttuurisoppa on tila taiteelle ja kulttuureiden kohtaamiselle. Se tarjoaa draamaa, kuvataidetta ja yhdessäoloa viikoittain kokoontuvassa ryhmässä. Toiminta on tarkoitettu kaikille taiteesta ja kulttuureiden kohtaamisesta kiinnostuneille maahanmuuttajille sekä kantasuomalaisille. Kulttuurisoppa järjestetään yhteistyössä Kulttuuriosuuskunta Ilmeen ja Vuolle Settlementti ry:n Ystävyystalon kanssa ja se on osa Uuttamo-hanketta. ^[21]

Johanna Eurakoski – KEPA ry, kulttuurituottaja, Maailma kylässä -festivaali

Maailma kylässä on poikkitaiteellinen kulttuurifestivaali, järjestöjen messutapahtuma, ruokakarnevaali ja ajankohtaisten aiheiden keskusteluareena. Vuodesta 1995 lähtien järjestetty koko perheen ilmaisfestivaali on yksi Suomen suurimmista festivaaleista ja suurin järjestö-, kehitysyhteistyö- ja monikulttuurisuustapahtuma. Festivaalikävijöitä on vuosittain noin 80 000. ^[31]

Shahnaz Mikkonen – puheenjohtaja, Monikulttuuriset siskot ry

Yhdistyksen tavoitteena on tukea maahanmuuttajanaisia voimaantumisen ja integroitumisen sekä kannustaa heitä toimimaan aktiivisesti. Shahnaz Mikkonen on myös entinen Villa Victorin monikulttuurisen työn koordinaattori.

Yrjö Mikkonen – FT

Yrjö Mikkonen on käsitteellisyydetutkija, kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden tutkija ja kenttätöntekijä.

Laura Norppa – kulttuuri- ja taideohjelman erityisasiantuntija, Pohjoismainen kulttuuripiste

Kulttuuri- ja taideohjelma tukee pohjoismaista yhteistyötä taiteen ja kulttuurin alalla. Yleisenä tavoitteena on tukea uutta luovia ja laadukkaita taide- ja kulttuurihankkeita, jotka edistävät monimuotoista ja kestävää Pohjolaa. ^[41]

Niina Pajari – avustusvalmistelija, RAY

RAY:n avustusvarat kerätään raha-automaatti- sekä kasinopelitoiminnalla ja ohjataan sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toimintaan. Avustuksilla vastataan ajankohtaisiin terveys- ja hyvinvointihaasteisiin, joita aiheuttavat mm. päihteet, mielenterveysongelmat, ylipaino, väestön ikääntyminen ja maahanmuutto. Järjestöt ovat väylä kansalaisten osallistumiselle ja vaikuttamiselle paikallisella, alueellisella, valtakunnallisella ja kansainväliselläkin tasolla. ^[51]

Anna Talasniemi – Koneen Säätö

Talasmaa on säätöön ylläpitämies ja operatiivinen johtaja sekä Tehtaankadun toimiston esimies. Hänen vastuullaan ovat säätöissä myös taiteen ja kulttuurin asiat. Vuonna 1956 perustettu Koneen Säätö on itsenäinen ja riippumaton organisaatio, joka parantaa maailmaa luomalla edellytyksiä rohkeille tieteelle ja taiteen avauksille. Säätö tukee tieteellistä tutkimustyötä, kulttuuria ja taidetta sekä tieteen yleistajuistamista apurahoin sekä ylläpitää Saaren kartanon taiteilija- ja tutkijaresidenssiä Mynämäellä. Säätöön tavoitteena on olla tiede- ja taidepoliittisesti valpas tieteen ja taiteen rahoittaja, joka myös aktiivisesti etsii ja tarjoaa vaihtoehtoja valtavirralla. ^[6]

Monikulttuurisuuden kontekstit kulttuuritapahtumissa

Kulttuuritoiminnassa ja tapahtumia järjestettäessä käytettävillä termeillä on suuri merkitys, joka tietysti vaikuttaa tapahtuman ohjelmaan ja profiiliin sekä osallistujien asenteisiin. Sana monikulttuurisuus viittaa yleensä sosiaalisiin ongelmiin, sopeutumiseen ja kohtaamisiin. Kun taas kansainvälisyys käsitteenä liittyy talouselämään ja yrityksiin, ja se latautuu yleensä positiivisesti ja dynaamisesti. ^[7]

Shahnaz ja Yrjö Mikkonen korostavat, että on erotettava selvästi toisistaan sanat kansainvälisyys ja monikulttuurisuus. Kansainvälisyys tarkoittaa kansojen välisyyttä, eri systeemejä, jotka kohtaavat toisensa tietyillä ehdoilla. Systeemeillä on joitakin yhdistäviä tekijöitä esimerkiksi koulutuksessa, teollisuudessa jne. Monikulttuurisuus puolestaan tarkoittaa erilaisuutta:

"Se tarkoittaa, että tämä on alue, jonka sisällä on eri kulttuureista olevia ihmisiä ja jossa on erilaisuutta. Haasteeksi tulee, että niitä ei voi poistaa. Ne ovat jo siellä. (...) monikulttuurisuus tarkoittaa ihmisten identiteettiä, heidän tapojaan, käyttäytymistään, kehonkieltään, ruokatapojaan, uskontoaan ja ylipäänsä kaikkea mitä he ovat. Siihen kuuluu koko etnisyyden ja elämän kirjo ja monipuolisuus. Tätä on oikea monikulttuurisuus." – Yrjö Mikkonen

Käytännössä kontekstit, joissa käytetään sanaa monikulttuurisuus voivat olla erilaisia. Kulttuurisoppa sarjatapahtuman nimi taidetta ja monikulttuurisuutta viittaa siihen, kenelle tapahtuma on tarkoitettu, painottaen sitä, että se koskee maahanmuuttajia ja kantasuomalaisia.

Maailma kylässä festivaali on monikulttuurisuustapahtuma siinä mielessä, että sinne tulee eri kulttuuritaustaisia ihmisiä (näyttelyasettajat ja yleisö). Johanna Eurakoski toteaa, että monet yritykset ja muut toimijat ovat kiinnostuneita tavoittamaan tapahtumassa käyvät ihmiset, ja siinä mielessä monikulttuurisuus tuo tapahtumalle myös taloudellisia mahdollisuuksia.

Toisaalta Shahnaz Mikkosen mukaan monikulttuurisuus on sana, jota on hyvä käyttää koska se voi lisätä ihmisten innostusta. Sanasta tulee mieleen eksoottisuus, erilaisuus, johon kulttuuritoiminnoissa yleisesti suhtaudutaan myönteisesti.

Samalla Kulttuurisopan järjestäjät näkevät monikulttuurisuus-sanassa paljon mahdollisuuksia, kun lisätään sen elementtejä tapahtumaan, koska se sisältää näkemysten lisääntymistä, avartumista siihen, mitä tässä maailmassa on ympärillä. Marita Jääskön näkökulmasta tärkeintä on se, että monikulttuurisuus viittaa siihen, että tapahtuman kohteena on henkilökohtainen kohtaaminen erilaisten ihmisten ja kulttuurien kanssa, joka tuo yleissivistystä ja rikastuttaa osallistujan omaa kokemusmaailmaa.

Viestinnän tasolla käytetty sana monikulttuurisuus voi myös eri tavoin vaikuttaa yleisön asenteisiin. Kulttuurisopan järjestäjien kokemusten mukaan asenne riippuu ihmisten ennakkoluuloista, heidän omista arvoistaan ja kokemuksistaan. Vaikutus voi olla positiivinen, kun se lisää mielenkiintoa tai negatiivinen jos viestintä antaa vaikutelman, että tapahtuma on maahanmuuttajille suuntautuva.

Maailma kylässä -festivaalin yleisö on tapahtuman kävijätutkimusten mukaan kiinnostunut juuri monikulttuurisuudesta. Tämä aihe houkuttelee yleisöä tapahtumaan. Johanna Eurakoski korostaa, että festivaalin viestinnän tavoitteena on saada alueelle asenteeltaan sellaisia ihmisiä, jotka lähtökohtaisesti asennoituvat positiivisesti tai neutraalisti tapahtuman teemoihin.

Yhteiskunnalliset tavoitteet ja arvot

Monikulttuuriseen kulttuuritoimintaan liittyvät voimakkaasti eettiset kysymykset ja ulottuvuudet, jotka jakautuvat Reilu kulttuuri? – julkaisun mukaan mm. seuraaviin kategorioihin: pääsy ihmiskunnan ja oman kulttuuripiirin traditioon, fyysinen, alueellinen ja kulttuurinen saavutettavuus ja saatavuus, kulttuuritarjonnan moninaisuus ja osuvuus, kulttuuritarjontaan osallistuminen sekä mahdollisuus, osallisuus ja kyky kulttuuriseen itseilmaisuun ja merkitystuotantoon. [\[8\]](#)

Kaikkien haastateltavien näkökulmasta inhimillisuus, ihmisuus, oikeudenmukaisuus, tasa-arvo, kunnioitus ja dialogisuus sekä erilaisuuden kohtaaminen ovat välttämättömiä monikulttuurisessa kulttuuritoiminnassa. Sen lisäksi Maailma kylässä - festivaalin pääjärjestäjä KEPA RY:n tavoitteena on kertoa kehitysmaista ja globaalista yhteisvastuusta sekä festivaalin kautta innostaa ihmisiä toimimaan oikeudenmukaisen maailman puolesta.

Shahnaz Mikkonen kiinnittää huomiota siihen, että monikulttuurisen kulttuuritoiminnan on edistettävä tietoja eri kulttuureista ja eri elämäntavoista. Yrjö Mikkosen mukaan monikulttuurisen toiminnan päätavoitteena on ykseyden rakentaminen: "Monikulttuurisuudessa täytyy etsiä niitä keinoja, joilla ykseys rakentuu. Kysymyksessä on ykseys erilaisuudessa".

Kompetensseja ja osaamista

Monikulttuurisessa kulttuuritoiminnassa kulttuurituottajan on osoitettava kulttuurienvälisiä kompetensseja:

"Kulttuurienväläinen tai interkulttuurinen kompetenssi voidaan ymmärtää Dragan Klaićin mukailleen esimerkiksi erilaisten laitosten toimintaan ja sen suunnitteluun liittyväksi mentaliteetiksi, jonka keskeisiä osatekijöitä ovat kunnioitus ja uteliaisuus toisia kulttuureja ja ympäröivien kulttuurien moninaisuutta kohtaan, halu hakeutua kestäviin ja luoviin kulttuurienvälisen kohtaamisen prosesseihin ja tapahtumiin sekä oletus siitä, että monimuotoisuus ja vuorovaikutus rikastuttavat ihmisten ja ihmisryhmien elämää."

(Tutkimus: monikulttuurisuutta ja kulttuuripolitiikkaa koskevaa käsitteitä)"

Haastateltavien mukaan kulttuurituottajan kompetenssit monikulttuurisessa toiminnassa, paitsi yleiset tuottajan osaamisalueet kuten budjetointi, sopimukset, järjestämistaidot ja sosiaaliset taidot esiin nousivat myös avomielisyys ja omien ennakkoluulojen tunnustamisen tarve (lisää kulttuurituottajien osaamista käsitellään raportin kohdassa Tulevaisuuden osaaja). Aino Granlund korostaa, että tärkeintä on juuri niiden tunnistaminen eikä kieltäminen. Olennaista monikulttuurisessa toiminnassa on kulttuurisensitiivisyys ja kulttuurien välinen vuorovaikutus.

Johanna Eurakoski toteaa, että monikulttuurisella toiminnalla on myös suuri rooli yhteisöllisessä kaupunkikulttuurissa. Silloin kulttuurituottaja rakentaa raamit, jonka sisällä eri toimijat voivat toteuttaa omia tavoitteitaan. Hänen mukaansa kaupunkikulttuurin luomisessa keskeisessä osassa on verkoston ylläpitäminen ja organisaation rakenteiden luominen osana kyseistä yhteisöä. Tässä yhteistyössä kulttuurituottaja tarjoaa myös omia työkalujaan muiden käyttöön luovissa prosesseissa.

Yrjö Mikkonen korostaa, että jos kulttuuritapahtuma on suuntautunut maahanmuuttajille, pitää olla tietoinen ryhmän kulttuurista ja elämäntavoista:

"Pitää tietää mistä kulttuureista ihmiset ovat tulleet ja mitä he ajattelevat sekä katsoa miten nämä sopivat yhteen tapahtuman sisällön ja tarkoituksen kanssa. Viestinnän kannalta puolestaan täytyy ehdottomasti löytää oikeat kanavat, joiden kautta saadaan ihmiset kiinnostumaan tapahtumasta."

Kulttuurienvälisessä kompetenssissa oikea viestintä saattaa olla keskeisessä roolissa. Yrjö Mikkonen on havainnut, että haasteena on löytää kommunikaatioon sopivat kanavat eli täytyy tunnistaa mitkä ovat eri ryhmien tavat uutisoida. On tärkeää tietää, mikä on se mekanismi, jolla uutiset leviävät jossakin maahanmuuttajaryhmässä ja lisäksi pitää osata hyödyntää kyseisiä mekanismeja.

Shahnaz Mikkosen mukaan aito ymmärtäminen on ensisijainen asia. On virhe, jos viranomaiset tai järjestäjät alkavat päättämään ihmisten puolesta: "Tarvitsemme foorumia missä kysytään, mitä ihmiset haluavat." Tähän viittaa myös Yrjö Mikkonen korostamalla, että kaikkein paras keino monikulttuurisen työn onnistumiseksi on mahdollisimman laaja verkostoituminen:

"Pitää tuntea paljon monikulttuurisia ihmisiä, tavata heitä, keskustella, olla aidosti kiinnostunut heistä ja yrittää ottaa selvää, mitkä ovat tiettyjen ryhmien kiinnostuksen kohteet."

Tässä kyse on myös oman kulttuuri-identiteetin tunnistamisesta, jota kulttuurituottaja monikulttuurisessa työssä tarvitsee. Nancy Adler ^[9] toteaa:

"Kulttuurien välisen vuorovaikutuksen suurin haaste ei ole vieraan kulttuurin tuntemus, vaan oman kulttuurin tuntemus ja sen vaikutuksen tiedostaminen omassa ajattelussa ja käyttäytymisessä."

Marita Jääskö Kulttuurisopasta myöntää, että oman kulttuuri-identiteetin tiedostaminen on välttämätöntä, jotta voisimme tulla tietoisiksi omista toimintatavoistamme ja siihen liittyy myös sensitiivisyys. Silloin kulttuurituottaja "pystyy ymmärtämään, että minun tapani ei ole ainoa oikea". Aino Granlund nosti esille, että se on kuin tarttumapinta. Mutta juuri tästä syystä Kulttuurisopana toiminnassa yritetään olla sokea omalle kulttuurille.

Johanna Eurakosken mukaan kulttuurituottaja tarvitsee reflektiota omasta kulttuuristaan, jotta hän pystyisi käyttämään kulttuuritaustansa hyväkseen työssään. Se on "realiteetti, joka heijastaa sitä, millä tavalla me voimme toimia".

Laura Norppa Pohjoismaisesta kulttuuripisteestä vahvistaa omien kokemustensa perusteella, että järjestäjiltä monikulttuurisessa toiminnassa vaaditaan tietynlaista kulttuurisensitiivisyyttä eli ymmärrystä erilaisista kulttuureista ja kykyä kommunikoida erilaisten ja erilaisista kulttuureista tulevien ihmisten kanssa. Hänen mukaansa tähän liittyy ymmärrys muun muassa erilaisista aikakäsityksistä, siitä miten ihmisiä puhutellaan, mistä puhutaan ja ei puhuta, minkälainen suhtautuminen on auktoriteetteihin jne. Hän korostaa, että tämä kulttuurisensitiivisyys on ehdottomasti tärkein erityistaito:

"Koskaan ei kukaan ole siinäkin täydellinen ja kömmähdyksiä sattuu, mutta on tärkeä ymmärtää ja tiedostaa, että eroavaisuuksia on eikä olettaa että kaikki ymmärtävät jonkun asian samalla tavalla. Kannattaa varmasti olla mahdollisimman selkeä kaikessa kommunikaatiossa, aikataulujen luomisessa ja muissa käytännön asioissa, jotka liittyvät tuotantoon."

Osallistuminen

Artikkelissa Ei-kävijät yleisötutkimusten läpivalaisussa Arto Lindholm nostaa esille, että maahanmuuttajat ovat aliedustettuina kulttuurilaitoksissa. Kuitenkin toisaalta tutkimustulokset osoittavat, että alueellisten kulttuurikeskusten toiminta kiinnostaa maahanmuuttajia todella paljon. Sen lisäksi on korostettava, että tutkimusten mukaan kaikki maahanmuuttajaryhmät toivovat sellaisia tapahtumia, jotka ovat yhteisiä valtaväestölle ja vähemmistökulttuureille. ^[10]

Jotta nämä odotukset voisivat toteutua kulttuuritoiminnassa, on kaikkien haastateltujen järjestäjien mielestä erittäin tärkeää, että yleisö ja tapahtumien osallistujat voisivat vaikuttaa ohjelmaan ja tapahtumien järjestämiseen, koska kulttuuripolitiikan mukaisesti monikulttuurisiin toimenpiteisiin liittyy todella vahvasti ihmisten aktiivisuus ja voimaantuminen. Sen takia tapahtumien yhteiskehittäminen on osallistamisen tärkeä osa.

Kulttuurisopassa kysytään osallistujilta heidän kiinnostuksen kohteitaan. Sen lisäksi heidän aktiivinen osallistumisensa on itse tapahtuman ytimessä. Tämän linjan mukaisesti Kulttuurisopana päätarkoituksena on ennen kaikkea yhteishengen ja yhteisöllisyyden luominen draaman ja teatterin ilmaisun avulla. Tämä moninkertaistaa mahdollisuuksia olla yhdessä fyysisesti ja henkisesti.

Johanna Eurakoski toteaa puolestaan, että Maailma kylässä -festivaalin päätavoitteena on innostaa suomalaisia toimimaan oikeudenmukaisen maailman puolesta. Sen takia tapahtuma tarjoaa yleisölle erilaisia elämyksiä kuten ruokaa, musiikkia, keskusteluita, kirjallisuutta, käsityötä ja katutaidetta. Nämä laajat ja monipuoliset kulttuurikokemukset antavat ihmisille mahdollisuuden ymmärtää maailmaa paremmin ja avartaa omaa ajatusmaailmansa.

[Maailma kylässä -festivaalin](#) ohjelma on myös avoin ja kaikilla on mahdollisuuksia tuottaa sisältöä tapahtumalle.

"Joka vuosi useat järjestöt ja muut organisaatiot osallistuvat festivaaliohjelman tuottamiseen esimerkiksi tuomalla festivaalille kansainvälisiä puhujia, järjestämällä keskustelutilaisuuksia tai tuottamalla artistien esiintymisiä."

Kulttuurisopan järjestäjät toteavat omista kokemuksistaan, että maahanmuuttajayleisöä voidaan pitää Suomessa erityisryhmänä vain siitä näkökulmasta, että tapahtumaa järjestettäessä pitää ottaa huomioon tiettyjä asioita, joita toisessa tapahtumassa tai ryhmässä ei tarvitsisi ottaa huomioon. Näiden asioiden huomioiminen vaatii tietynlaista ammattitaitoa. Tähän viittaa myös Arto Lindholm sanoen, että toivotaan erityistä yhteishenkilöä maahanmuuttajien ja kulttuurilaitoksen välille, koska monikulttuurisuusasiantuntemusta tarvitaan muun muassa poliittisten jännitteiden tunnistamiseen eri kansallisuusryhmien välillä. [\[10\]](#)

Johanna Eurakoski korostaa, että maahanmuuttaja-termi on haasteellinen. Hän huomauttaa, että meidän on muutettava ymmärrystämme ja käsitteitämme, jotta me voisimme päästä rakentamaan keskusteluun, koska itse asiassa "ihmisiä me kaikki ollaan". Festivaalin kautta Helsingin keskusta täyttyy erilaisista ihmisistä ja eri kulttuureista, jotka kokoontuvat yhden viikonlopun ajaksi yhteen positiivisessa hengessä ja vuorovaikutuksessa. Tämän seurauksena festivaalin myönteinen tunnelma voimaannuttaa ihmisiä, jotka eivät välttämättä muuten tunne oloaan kovin kotoiseksi Suomessa.

Jrjö Mikkonen korostaa, että ei ole olemassa yhteistä maahanmuuttajayleisöä, koska kohderyhmä on niin suuri ja meidän on ehdottomasti vältettävä sellaista yleistämistä. Shahnaz Mikkonen puolestaan lisää, että yleistämisen estämiseksi pitää vain oikeasti lähestyä ihmisiä ja tuntea heidän kiinnostuksensa kohteet.

Jotta kulttuuripolitiikan tavoitteet kulttuurien kohtaamisesta, yhteisöllisyydestä ja kotoutumisesta voisivat toteutua, on edellytyksenä, että kulttuuritapahtumiin osallistuisivat sekä maahanmuuttajat että suomalaiset yhdessä. Tämä on järjestäjien mukaan suuri haaste. Aino Granlund ja Marita Jääskö korostavat, että jotta voisi saada kaikki kohderyhmät mukaan tapahtumaan, sitä täytyy markkinoida yleisemmällä tasolla.

Shahnaz Mikkosen mukaan Monikulttuuriset siskot -yhdistyksen toiminnan tavoitteena on aktivoida niitä naisia, jotka tulevat Suomeen kulttuurisesti kaukaisista maista, erityisesti niitä, jotka eivät osaa lukea eivätkä ymmärrä hyvin suomea. Näitä ihmisiä on todella vaikea saada mukaan tapahtumiin. Hänen mukaansa yksi keino osallistaa maahanmuuttajat kulttuuritapahtumiin on lisätä niihin kunkin ryhmän kulttuurielementtejä, koska kysymys on ryhmäidentiteetistä ja oman kulttuurin edustuksesta Suomessa. Hänen kokemuksensa mukaan monikulttuurisissa tapahtumissa ja erityisesti kotoutumisen onnistumisen näkökulmasta tärkeintä on, että tapahtuman aikana osallistujat voisivat ystävystyä ja luoda kontakteja. Ei riitä, että kulttuuri esittäytyy vain eksoottisena kuin vitriinissä. Inhimillinen tekijä on tässä välttämätöntä, jotta ihmiset voisivat sekoittua tasa-arvoisina.

Samaan asiaan viittaavat myös Päivi Ruutiainen ja Kaisa Suomela selvityksessään. Siinä painotetaan, että maahanmuuttajataustaiset yleisöt eivät enää kauan ole Suomessa eri-tyisryhmä ja nykyisessä tilanteessa maahanmuuttajataustaisten tulijoiden virratessa Suomeen olisi tarpeellista kehittää matalan kynnyksen toimintaa niin, että suomalaiset kulttuurilaitokset varautuisivat tulevaan ja kehittäisivät ohjelmistoaan suuntaan, jossa monikulttuuriset tapahtumat eivät ole enää vain tietyn kulttuurin tai kansanryhmän "esittelyä". [\[10\]](#)

Rahoittajien näkökulma

Anna Talasniemi Koneen Säätöstä nostaa esille, että projekteissa, jotka edistävät eri kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta sekä hankkeissa, joiden tavoitteena on maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen taiteen ja kulttuurin avulla koetetaan huolehtia omaäänisyydestä. Tämän vuoksi on tärkeää, että hankkeissa on mukana moninaisuutta edustavia ihmisiä hankkeen tekojoina, ei vain kohteina. "Toisin sanoen pyrimme välttämään hankkeiden tukemista, joissa on ylhäältä-alas-asetelma. Tämä on myös se suunta, johon apurahaa hakevien hankkeiden toivomme tähtäävän."

Niina Pajari RAY:sta näkee avustuksien myöntämisen samalla lailla, hänen mukaansa yleensä paras lopputulos syntyy, jos kohderyhmä on mukana toiminnan suunnittelussa. Pajari korostaa kuitenkin myös, että "monikulttuurisessa toiminnassa pidämme tärkeänä kantaväestön mukana oloa jossain muodossa."

Pohjoismaisen kulttuuripisteen erityisasiantuntija Laura Norppa tuo esiin, että rahoittajina heidän organisaatiollaan ei ole erityisiä odotuksia juuri monikulttuurisiin projekteihin. Kuitenkin monikulttuurisuus tai moninaisuus nähdään hyvin tärkeänä osana kulttuuriprojekteja ja moninaisuuden/interkulttuurisuuden edistäminen on yksi Pohjoismaiden ministerineuvoston kulttuuriyhteistyön strategian teemoista. Hän korostaa, että se ei kuitenkaan ole mikään edellytys tuen saamiselle, mutta kyseinen ulottuvuus voi tehdä hakemuksesta erityisen vahvan.

Laura Norpan omien kokemusten ja näkemysten mukaan pidemmällä tähtäimellä olisi tavoiteltava tilannetta, jossa monikulttuuriset projektit olisivat yhä enemmän osa niin sanottuja valtavirtaisia kulttuuriprojekteja. Ei ehkä olisi välttämätöntä jakaa projekteja monikulttuurisiin ja muihin projekteihin, koska tämä luo Norpan mielestä turhaa vastakkainasettelua. Norppa kiinnittää huomiota siihen, että uhkana on monikulttuurisuuden marginalisoituminen. Olisi hienoa, jos monikulttuurisuus olisi yhtä luonteva osa kulttuuria ja kulttuuriprojekteja kuin mikä tahansa muukin asia.

Laura Norppa korostaa myös, että monikulttuurisuus on hyvin laaja käsite. On vaarana ajatella, että kaikki monikulttuuriset kulttuuriprojektit ovat jotenkin samanlaisia, vaikka niidenkin sisällä on paljon variaatiota:

"On erilaisia kulttuureja, joista tulee yhdessä monikulttuurisia. Vai eivätkö tietyt kulttuurit yhdessä ole monikulttuurisia? Onko esimerkiksi suomalais-ruotsalainen projekti monikulttuurinen vai ainoastaan afrikkalais-suomalainen?"

Lähteet

1. [^]Opetusministeriö 2006. Reilu kulttuuri? Kulttuuripolitiikan eettinen ulottuvuus ja kulttuuriset oikeudet. Opetusministeriö, Helsinki. Hakupäivä 30.3.2017.
http://80.248.162.139/OPM/Julkaisut/2006/Reilu_kulttuuri
2. [^]Kulttuurisoppa. 2016. Taidetta ja monikulttuurisuutta. Hakuäivä 1.4.2017.
<http://vuolleoulu.fi/kulttuurisoppa>
3. [^]Maailma kylässä. 2017. Festivaali-info. Hakupäivä 1.4.2017.
<http://www.maailmakylassa.fi/festivaali-info>
4. [^]Pohjoismainen kulttuuripiste. 2017. Kulttuuri- ja taideohjelma. Hakupäivä 1.4.2017.
<https://www.nordiskkulturkontakt.org/fi/grants/kulttuuri-ja-taideohjelma>
5. [^]RAY. 2017. Avustustietokanta. Hakupäivä 1.4.2017.
<http://www2.ray.fi/fi/avustukset/ray-tukee/avustustietokanta>
6. [^]Koneen Säätio. 2015. Esittely. Hakupäivä 1.4.2017.
<http://www.koneensaatio.fi/koneen-saatio/esittely/>
7. [^]Saukkonen, P. 2007. Maahanmuutto, monikulttuurisuus ja kulttuuripolitiikka: taustatietoja tutkimukselle ja toiminnalle. Helsinki: Cupore.
8. [^]Koivunen, H. & Marsio L. 2006. Reilu kulttuuri? Kulttuuripolitiikan eettinen ulottuvuus ja kulttuuriset oikeudet. Opetusministeriön julkaisuja 50. Oikeusministeriö, Helsinki.
9. [^]Adler, N. 1997. International dimensions of organizational behavior. Cincinnati: South-Western College Publishing.
10. ^{^ abc}Lindholm, A. 2015. Ei-kävijät yleisötutkimusten läpivalaisussa. Teoksessa A. Lindholm (toim.) Ei-kävijästä osalliseksi – Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Helsinki.

Metatiedot

Nimeke: Monikulttuurisen kulttuuritoiminnan ulottuvuudet. Teoksessa P. Isomursu, P. Hoppu & D. Wallenius (toim.) Minne matka, kulttuurituottaminen? Pohjoinen näkökulma kulttuurituottamiseen nyt ja tulevaisuudessa

Tekijä: Litewka-Anttolainen Anna

Aihe, asiasanat: kulttuuritapahtumat, kulttuurituottajat, monikulttuurisuus

Tiivistelmä: Monikulttuurisen kulttuuritoiminnan ulottuvuuksiin liittyy monta haastetta, jotka kuuluvat kulttuurituottajien ammattikuvaan sekä osaamisalueisiin. Haastatteluissa monikulttuuristen tapahtumien järjestäjien ja aiheen parissa työskentelevien ihmisten kanssa selvisi, millä tavalla he suhtautuvat monikulttuurisen kulttuuritoiminnan haasteisiin.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2017-09-22

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201709188639>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.